

Knelpunten waterkwaliteit naar oplossing

Water ABC richt zich op aanpak, borging en certificering

Op 5 juni 2012 vond de startbijeenkomst plaats van het Water ABC. Dit project wordt uitgevoerd in opdracht van het Platform Duurzame Gewasbescherming, waarbij ook Nefyto is aangesloten. Doel van het Water ABC is het oplossen van de nog resterende waterkwaliteitsknelpunten door gewasbeschermingsmiddelen.

Uit de evaluatie van de nota Duurzame Gewasbescherming bleek dat de afgelopen tien jaar veel is bereikt in de reductie van de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen. Projecten als Telen met toekomst en Schone Bronnen hebben daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. Toch resteert er nog een aantal hardnekkige knelpunten in het oppervlaktewater en de drinkwaterwinning. Alle stakeholders onderkennen het belang van een oplossing van deze knelpunten en de urgentie daarvan. Bovendien zal het voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water een grote rol spelen in de (nog te maken) tweede nota Duurzame Gewasbescherming.

Inmiddels is er veel kennis beschikbaar over emissieroutes en effectieve maatregelen. Er is echter nog geen blijvende en geborgde toepassing van die maatregelen, zeker niet over de volle breedte van de sector. In het project Water ABC,

waarvan het Platform Duurzame Gewasbescherming de opdrachtgever is, staat die borging centraal. De afkorting ABC staat voor Aanpak, Borging en Certificering. De startbijeenkomst van het Water ABC vond plaats op 5 juni 2012 op het bedrijf van boomkweker Paul Bremmer in Waddinxveen. Vanuit de betrokken organisaties waren zo'n dertig vertegenwoordigers aanwezig.

Markt wil duurzaamheid

"Met het project Water ABC willen we de verworven kennis uit de eerdere projecten in de praktijk brengen", zegt Jaap van Wenum (LTO Nederland). "We willen dat die kennis gaat naar de telers die niet aan die projecten hebben deelgenomen, want de maatregelen moeten door de hele sector worden genomen. Dat zal echt moeten, want de markt vraagt om duurzaamheid. Certificering wordt daarin steeds belangrijker."

Nefyto-voorzitter Carlos Nijenhuis plaatst zijn handtekening op de levensgrote poster met daarop de emissieroutes op een landbouwbedrijf. Uiterst links staat Gert Verwolf (UvW). Daarnaast Peter Bontekoe (LTO).

Er is veel kennis, aldus projectleider Frank Wijnands (Wageningen UR). "Met die kennis kunnen we per emissieroute de best passende maatregelen beschrijven. Maar de brede toepassing ervan blijft achter. Onze opdracht is nu: borg de toepassing van die effectieve maatregelen. Die borging kan op verschillende manieren, zoals certificering en aanpassing van regelgeving. Welk soort borging geschikt is, hangt af van het knelpunt, de emissieroutes en maatregelen, en de betrokken sector."

Het project Water ABC heeft vijf werkgebieden (zie kader), met ieder een werkgroep, legt Frank Wijnands uit. "Per werkgebied willen we binnen korte tijd in beeld brengen wat de problematische emissieroutes zijn, de best passende maatregelen per teelt en de bijbehorende aanpak ten behoeve van de borging. Vervolgens gaan we de uitkomsten van de vijf werkgebieden verbinden om zo tot een landelijke dekking te komen. De knelpunten in de waterkwaliteit kunnen worden opgelost, mits wordt gekozen voor duurzame oplossingen, de naleving hoog is en de uitvoering ervan goed is."

Naast Frank Wijnands en Jaap van Wenum spraken ook Gert Verwolf (Unie van Waterschappen), Carlos Nijenhuis

In het kort

- Opdrachtgever van het project Water ABC is het Platform Duurzame Gewasbescherming. ABC staat voor Aanpak, Borging en Certificering.
- Doel is het oplossen van de laatste hardnekkige knelpunten in het oppervlaktewater en de drinkwaterwinning.
- Dankzij eerdere projecten is de kennis van effectieve maatregelen aanwezig, maar het ontbreekt nog aan brede toepassing hiervan.
- Borging is een belangrijk instrument voor het halen van de doelstellingen, bijvoorbeeld door certificering of aanpassing van regelgeving.
- Er wordt gewerkt vanuit vijf werkgebieden met ieder hun eigen accent. Daarna wordt het landelijk uitgerold.

(Nefyto) en Peter Bontekoe (LTO Nederland); zie kader. Die middag plaatsten zij hun handtekening op een levensgrote poster met daarop de emissieroutes op een landbouwbedrijf. De middag werd afgesloten met een discussie en een rondleiding op het bedrijf van boomkweker Paul Bremmer. ■

Visies en ideeën

Gert Verwolf, lid bestuur

Unie van Waterschappen: "De afgelopen tien jaar is de belasting van het oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen met 85 procent gereduceerd. Maar de laatste vijf jaar zien we een stilstand. Op de helft van onze 700 meetlocaties vinden we normoverschrijdingen. Door de diverse pilots weten we welke maatregelen telers kunnen nemen. Maar die worden alleen nog maar toegepast door de koplopers. Om vooruitgang te boeken moet het 'peloton' zich nu aansluiten. Niet overal zijn problemen. Daarom is maatwerk nodig. Wel moeten de maatregelen haalbaar en betaalbaar zijn."

Peter Bontekoe, voorzitter

LTO boomkwekerij: "Net als de waterschappen wil ook de boomkwekerij schoon water. Het is wel lastig om normoverschrijdingen te voorkomen in bijvoorbeeld het gebied rond Boskoop, dat voor 20 procent uit water bestaat. Inmiddels hebben we hier een zeer geavanceerde spuitmachine, die een zeer goede spreiding geeft in het gewas en waarmee tot een halve meter van de waterkant kan worden gespoten. Probleem voor de boomkwekerij is het smalle middelenpakket, waarin breedwerkende middelen vrijwel ontbreken. We hebben meer middelen nodig, ook breedwerkend."

Carlos Nijenhuis, voorzitter

Nefyto: "Een belangrijk onderdeel van de missie van ECPA, onze Europese koepelorganisatie, is het beschermen van de waterkwaliteit. Innovatie is hierin van groot belang. Het bleek ook uit de evaluatie van de nota Duurzame Gewasbescherming dat nieuwe actieve stoffen en formuleringen een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de vermindering van de milieubelasting. Vanuit haar Product Stewardship Gedragscode neemt de industrie haar verantwoordelijkheid voor de middelen die zij na toelating op de markt brengt. Zo komt er een gewasbeschermingstoolbox om best practices uit te wisselen. Ook wordt er een monitoringstelsel ontwikkeld voor toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. Dat laatste houdt in dat de industrie bij normoverschrijdingen een emissiereductieplan maakt. De industrie is ook betrokken bij de glastuinbouw, die een eigen traject volgt in het terugbrengen van de emissie."

Over Water ABC

Het Water ABC is geïnitieerd door LTO Nederland, VEWIN, Nefyto, Unie van Waterschappen, Agrodiss, ministerie van EL&I en ministerie van I&M. Het project wordt uitgevoerd door Wageningen UR, DLV Plant en het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM).

Het Water ABC heeft vijf werkgebieden, met ieder hun eigen accent. Dat zijn: regio Boskoop (boomkwekerij), Zuid-Oost Nederland (maïs), Noord- en Zuid-Holland (bollenteelt), Friesland en Flevoland (puntmissies akkerbouw) en Brabant en Bommelerwaard (kwetsbare gebieden, diverse sectoren). Nefyto heeft vertegenwoordigers in elke werkgroep van de vijf werkgebieden.

Op pagina 2 vindt u een interview met Hans Schouffoer, lid van het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Twee werkgebieden van het Water ABC vallen onder het gebied van Rijnland, te weten regio Boskoop en regio Zuid- en Noord-Holland.

Water ABC
Aanpak, Borging & Certificering
van waterkwaliteit

Aansluitend op de bijeenkomst was een rondleiding op het bedrijf van boomkweker Paul Bremmer.

Meer informatie over het Water ABC vindt u op www.waterabc.nl.

Einde loopbaan Willem Merkens bij Bayer

'Een uitgesproken Willem verlaat een woelig gewasbeschermingslandschap', zo luidde de titel van het afscheid van Willem Merkens op 26 juni jongstleden. Met een informele ontmoeting tussen overheid, Ctgb en bedrijfsleven werd uitgebreid stilgestaan bij de 37 jaar die Willem Merkens bij Bayer werkzaam is geweest. En uiteraard ook bij zijn intensieve en zeer gewaardeerde betrokkenheid bij Nefyto in algemene zin en het Core Team in het bijzonder. Nefyto zegt: 'Willem bedankt'. ■

Willem Merkens ontvangt een taart uit handen van Nefyto-directeur Maritza van Assen.

The Dutch Approach

Op donderdag 24 mei jongstleden vond de Gewasbeschermingsmanifestatie 2012 (GBM2012) plaats op de Floriade in Venlo. Met boeiende sprekers en bijna driehonderd deelnemers was het een geslaagd evenement. Onder voorzitterschap van Renée Bergkamp (voorzitter akkerbouwproductieschappen) werd gesproken over 'The Dutch Approach – slimmer gewassen beschermen om de wereld te voeden'. Ook werd de film 'Van bestrijden naar beschermen: 50 jaar ontwikkelingen in gewasbescherming' vertoond. Deze liet zien wat een halve eeuw gewasbescherming heeft opgeleverd en wat daarbij belangrijke markeringspunten zijn geweest. Toekomstbeelden werden vervolgens geschetst door Sjaak Langeslag (LTO Nederland) en Rudy Rabbinge (Wageningen UR). Ook werd die middag uitgebreid stilgestaan bij voedselveiligheid, milieu, biodiversiteit en voedselzekerheid.

De middag werd afgesloten met het startsein voor het 'Buitenlandloket Plantgezondheid'. Met dit loket willen kennisinstellingen en bedrijfsleven de ervaring en kennis op het gebied van gewasbescherming gezamenlijk internationaal gaan verspreiden. ■

Hans Schouffoer, Hoogheemraadschap van Rijnland:

'Ik ben voorstander van certificering'

Twee van de vijf werkgebieden van het Water ABC (zie pagina 1) liggen in het gebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Hans Schouffoer, lid van het dagelijks bestuur van Rijnland, geeft zijn visie op de oplossing van de waterkwaliteitsknelpunten door gewasbeschermingsmiddelen.

Hans Schouffoer, Rijnland: "We worden regelmatig geconfronteerd met ongewenste stoffen in het oppervlaktewater, waaronder gewasbeschermingsmiddelen. Daar maken we ons zorgen over."

Jaarverslag Ctgb

In het jaarverslag 2011 blikt het Ctgb terug op onder meer de hernieuwde beoordeling van 55 gewasbeschermingsmiddelen in verband met de politieke discussie over bijensterfte. In het voorwoord bij het jaarverslag stelt waarnemend voorzitter ir. P.A.E. van Erkelens hierover: 'Sommige uitspraken van politici lijken erop te wijzen dat een meer politieke opstelling van het Ctgb wenselijk is. Te allen tijde zullen wij echter vasthouden aan onze onafhankelijke positie met een kwalitatief hoogstaande, objectieve beoordeling binnen de in de wet vastgelegde kaders.' Ook valt te lezen dat voor de zonale beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen veel verzoeken naar het Ctgb uitgaan om de basisbeoordeling op zich te nemen. Het Ctgb leidt hieruit af dat het een beoordeling afgeeft waar vertrouwen in is. In 2011 had Nederland 771 toegelaten gewasbeschermingsmiddelen met 252 werkzame stoffen. ■

Expert Centre Speciality Crops

Het Expert Centre Speciality Crops werkt aan een nieuwe procedure om sneller, efficiënter en effectiever gewasbeschermingsknelpunten in speciality crops aan te pakken. Deze procedure is gericht op een betere samenwerking tussen de partijen, goede voorbereiding en strakke tijdslijnen. Uit een lijst met 530 knelpunten zijn slimme keuzes gemaakt, zodat een maximaal rendement voor het oplossen van die knelpunten wordt gerealiseerd. Zowel chemische, biologische als systeemoplossingen zijn in beeld. In september 2012 zal de Toekenningscommissie van het Fonds Kleine Toepassingen beslissen over de financiering van het noodzakelijke toelatingsonderzoek. ■

Project 'Bescherm bewust' breidt uit met meerdere teelten

In navolging van het project voor de glastuinbouw en hoveniers uit 2011 wordt momenteel gewerkt aan uitbreiding van het project 'Bescherm Bewust' voor de bloembollen, fruitteelt, vollegrondsgroenten en boom- en vastplantenteelt. Beide projecten zijn een initiatief van FNV Bondgenoten en het Productschap Tuinbouw. Ook Nefyto is bij het project betrokken. Op de site www.beschermbewust.nl zijn de hulpmiddelen en informatie te vinden voor het veilig werken met gewasbeschermingsmiddelen. De nieuwe informatie voor bloembollen, fruitteelt, vollegrondsgroenten en boom- en vaste plantenteelt wordt in het najaar verwacht. ■

Het gebied waarin Rijnland werkt, strekt zich uit van Wassenaar tot Amsterdam en van IJmuiden tot Gouda en wordt in het westen begrensd door de Noordzee. Dit gebied is 1100 vierkante kilometer groot en er wonen ruim 1,3 miljoen mensen, verdeeld over circa 0,5 miljoen huishoudens.

Bij Rijnland werken ongeveer 700 mensen. Het hoofdkantoor is gevestigd in Leiden. Rijnland beheert bijna 11.000 kilometer aan watergangen, waarvan 1.257 kilometer aan hoofdwatertangen. In totaal wordt er ruim 12.000 hectare aan oppervlaktewater beheerd. Rijnland heeft 29 afvalwaterzuiveringsinstallaties.

Waterkwaliteit

Twee van de vijf werkgebieden van het Water ABC vallen geheel of gedeeltelijk in het gebied van Rijnland. Dat zijn de regio Boskoop (accent op boomkwekerij) en de regio Zuid- en Noord-Holland (accent op bollenteelt). Als lid van het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland is Hans Schouffoer verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater.

"Het gaat om de waterkwaliteit in sloot en plas. Die kwaliteit is niet alleen van belang voor de ecologie van het water zelf, dus het waterleven, maar bijvoorbeeld ook voor mensen die zwemmen en voor sportvissers. Als hoogheemraadschap krijgen we regelmatig de vraag of het in bepaalde wateren veilig is om te zwemmen. En de vraag of het verantwoord is om gevangen vis te eten. Ook staan we als waterschappen in nauwe relatie tot de waterwinbedrijven, omdat deze hun drinkwater onder meer uit oppervlaktewater winnen."

Het hoogheemraadschap wordt regelmatig geconfronteerd met ongewenste stoffen in het oppervlaktewater, waaronder gewasbeschermingsmiddelen. "Daar maken we ons zorgen over. Het gaat hierbij om toegelaten middelen waarvan de norm wordt overschreden, maar we vinden ook middelen die niet zijn toegelaten. Dat laatste kan duiden op illegaal gebruik."

Voorlichting en preventie

Het hoogheemraadschap hanteert verschillende middelen om de hoe-

veelheden gevonden gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen. "Eén daarvan is repressie, dus handhaving. Maar veel belangrijker zijn voorlichting en preventie. Daarom doen wij graag mee aan het Water ABC. We hebben ook eigen acties gehad, zoals 'Bezem door de middelencast' in Greenport regio Boskoop. In samenwerking met Kring Boskoop en CLM hebben we telers de mogelijkheid geboden om gewasbeschermingsmiddelen die niet meer toegelaten of bruikbaar zijn, in te leveren. Daarmee is bijna 2.000 kilo opgehaald bij ruim 200 deelnemende telers."

Naast gebruik van niet-toegelaten middelen zijn normoverschrijdingen van toegelaten middelen een aandachtspunt. "We gaan er vanuit dat de meeste telers de middelen volgens de regels toepassen. De oorzaak van een normoverschrijding kan bijvoorbeeld een ongeluk zijn. Ongelukken kunnen gebeuren. Maar we zien dan graag dat telers daar meteen melding van maken, zodat we maatregelen kunnen nemen."

Het hoogheemraadschap wil graag in gesprek blijven met de sector. "Ik pleit ervoor om in het gesprek met de sector te zoeken naar alternatieven, om zo normoverschrijdingen in het oppervlaktewater te voorkomen. Het Water ABC biedt telers de gelegenheid om in gesprek te komen met collega's, om zo geattendeerd te kunnen worden op die alternatieven. Ik ben een voorstander van certificering van bedrijven. De inspanningen die de sector doet, beperken zich nu nog te veel tot de voorlopers. Dat zou meer de breedte in moeten, het moet gemeengoed worden in de sector." ■

Een boomkwekerij nabij Boskoop, dat ligt in het werkgebied van Rijnland.

Verpakkingenconvenant werkt al jarenlang goed

Schoonspoelverordening en STORL-regeling belangrijke onderdelen

In de serie over het etiket ditmaal aandacht voor de STORL-vermelding op het etiket.

Deze komt voort uit het Verpakkingenconvenant Gewasbeschermingsmiddelen. Hierin zijn afspraken gemaakt over het verplicht schoonspelen van verpakkingen en over de STORL-regeling voor de afvoer van resten en niet-spoelbare verpakkingen. Hoe werkt het? En hoe goed werkt het?

De kiem voor het Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen, kortweg 'Verpakkingenconvenant Gewasbeschermingsmiddelen', werd eind jaren tachtig gelegd. De voorloper van het huidige ministerie van I & M wilde graag een systeem voor het verantwoord afvoeren van gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen. Het doel

geen 'dode hoeken' bevatten.

Er kwam een schoonspoelverordening van het Landbouwschap, die door de Productschappen is overgenomen. Telers moesten investeren in een spoelinrichting: per telter wellicht niet zo'n hoog bedrag, maar voor de sector in zijn geheel ging het toch om tientallen miljoenen guldens. Overigens biedt een spoelinrichting, naast milieutech-

nische voordelen, ook andere voordelen. De toepasser vult de tank van de spuitmachine via de spoelinrichting en die is doorgaans op ergonomische hoogte naast de tank aangebracht. Ander voordeel: door het spoelen wordt de complete inhoud van een verpakking benut voor de bespuiting.

Omdat de Productschappen uitvoering geven aan de spoelverordening, voeren zij controles hierop uit bij telers. Ook een handhavende instantie als de NVWA controleert hierop.

STORL-regeling

Niet alle verpakkingen kunnen worden schoongespoeld. Voor een zak met bijvoorbeeld granulaat wordt het een lastig verhaal. Zo'n verpakking moet, als deze goed is leeggemaakt, worden afgevoerd als Klein Gevaarlijk Afval (de 'bedrijfsvariant' van Klein Chemisch Afval voor particulieren).

Telers kunnen deze verpakkingen, maar ook resten gewasbeschermingsmiddel kosteloos inleveren bij de depots van hun gemeente, mits deze aan de regeling wil meewerken. De gemeenten krijgen dan een door het STORL-bestuur vastgestelde vergoeding voor het verwerken en afvoeren van deze verpakkingen en resten. Gebruikers kunnen resten en niet-spoelbare verpakkingen ook inleveren bij professionele afvalverwerkingsbedrijven. Via de deelnemende gemeenten kunnen deze bedrijven de vergoeding dan declareren.

STORL staat voor Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen. Deze stichting is het uitvoerend orgaan van de STORL-regeling. De betrokken partijen bij de STORL zijn LTO Nederland,

Inmiddels is het spoelen voor telers en loonwerkers een standaardprocedure.

In 2011 werd ruim 43 ton aan verpakkingen en resten ingeleverd

daarvan was de potentiële milieubelasting door resten en gebruikte verpakkingen te verminderen.

Discussie met de betrokken partijen en onderzoek leverden een convenant op met twee onderdelen. Het eerste onderdeel is een schoonspoelverordening voor gebruikte verpakkingen. Het tweede onderdeel is de zogeheten STORL-regeling, met als doel dat gebruikers resten en niet-spoelbare verpakkingen kosteloos kunnen inleveren bij de gemeente.

Schoonspoelverordening

Allereerst de schoonspoelverordening. Uit onderzoek werd duidelijk dat verpakkingen van vloeibare middelen zo grondig schoon te spoelen zijn, dat deze ingeleverd mogen worden als bedrijfsafval. Hiervoor moesten telers wel een spoelinrichting aanbrengen op hun spuitmachine, wat destijds een investering vergde van 500 tot 750 gulden. Ook moesten fabrikanten hun verpakkingen aanpassen, zodat deze goed aansloten op de spoelinrichting en

In het kort

- Het Verpakkingenconvenant is bedoeld om milieubelasting door resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen te voorkomen. Het convenant functioneert al sinds eind jaren tachtig en blijkt goed te werken.
- Het Verpakkingenconvenant kent twee onderdelen: een schoonspoelverplichting voor gebruikers en de STORL-regeling.
- Door de STORL-regeling kunnen gemeenten een vergoeding krijgen voor gebruikers die resten en niet-spoelbare verpakkingen inleveren.
- STORL staat voor Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen.
- De STORL-regeling wordt gefinancierd door de industrie.

'Distributie betrekken'

René van Diepen, secretaris van STORL en directeur van de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO): "We zijn nu aan het verkennen in hoeverre distributeurs periodiek een rol kunnen spelen bij het inzamelen van resten en gebruikte verpakkingen. Dat maakt het inleveren nog laagdrempeliger en het vergroot de landelijke dekking van inzamelpunten. We zijn hiermee nu in de verkennende fase. Uiteraard zitten er haken en ogen aan een dergelijk systeem. Het gaat immers om Klein Gevaarlijk Afval. We hopen dat de overheid wil meedenken met oplossingen waarmee we de dekking van inlevermogelijkheden kunnen verhogen. Voor de distributeurs kunnen dergelijke inzamelacties aantrekkelijk zijn, doordat ze het bijvoorbeeld kunnen combineren met demonstraties."

'Werken aan dekkinggraad'

Jo Ottenheim, secretaris van Nefyto en adviseur voor de STORL: "Een belangrijk streven van STORL is om de inlevermogelijkheden van resten en niet-spoelbare verpakkingen te verhogen. Overigens is het lastig om het aantal aangesloten gemeenten te vertalen naar de daadwerkelijke landelijke dekking. Immers, lang niet alle gemeenten zijn agrarisch en veel gemeenten kennen onderlinge samenwerkingsverbanden. Overigens kunnen telers hun resten en niet-spoelbare verpakkingen ook bij commerciële afvalverwerkingsbedrijven inleveren, die op hun beurt hun kosten weer kunnen declareren via de gemeente. Zeker is dat STORL heeft bijgedragen aan de bewustwording bij telers om verantwoord met gebruikte verpakkingen en resten om te gaan."

STORL-informatie op etiket

Het bekende STORL-logo wordt aangevuld met een tekst die duidelijk maakt of de lege en al dan niet gespoelde verpakking moet worden afgevoerd als bedrijfsafval of als Klein Gevaarlijk Afval. Het bestuur van de STORL wil daarmee de onduidelijkheid wegnemen over wat uiteindelijk met de verpakking moet gebeuren. Ook worden nieuwe verwijderingszinnen van toepassing.

Een verpakking met het STORL-logo voor bedrijfsafval heeft met ingang van het volgende seizoen één van de volgende verwijderingszinnen:

- Deze verpakking is bedrijfsafval, nadat deze volledig is geleegd.
- Deze verpakking is bedrijfsafval, mits deze is schoongespoeld, zoals wettelijk is voorgeschreven.

Een verpakking met het STORL-logo voor Klein Gevaarlijk Afval heeft met ingang van het volgende seizoen één van de volgende verwijderingszinnen:

- Deze verpakking dient te worden ingeleverd als Klein Gevaarlijk Afval, nadat deze volledig is geleegd.
- Deze verpakking dient te worden ingeleverd als Klein Gevaarlijk Afval, nadat deze is schoongespoeld, zoals wettelijk is voorgeschreven.

Agrodis en Nefyto. Het verpakkingenconvenant is ondertekend door de hiervoor genoemde partijen en diverse ministeries. Het secretariaat van STORL is ondergebracht bij de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) in Den Haag.

Convenant werkt goed

Het Verpakkingenconvenant functioneert nu ruim twee decennia en blijkt goed te werken. In 2011 werd ruim 43 ton aan verpakkingen en resten ingeleverd. Dit is de laatste jaren stabiel. De STORL-regeling wordt gefinancierd door de industrie, waaronder alle Nefyto-deelnemers en enkele niet bij Nefyto aangesloten bedrijven.

Op het etiket van de gewasbeschermingsmiddelen staat het logo van STORL en er staat een zin die duidelijk maakt of de verpakking gespoeld moet worden en op welke manier de lege verpakking moet worden afgevoerd (in jargon de 'verwijderingszin' genoemd). Uit een enquête onder 572 akkerbouwers is onder meer gebleken dat telers het lastig vinden het onderscheid te maken tussen Klein Gevaarlijk Afval en bedrijfsafval. Mede daarom is ervoor gekozen om het logo en de verwijderingszinnen te vernieuwen (zie kader hierover). Ook op andere fronten blijft STORL zich vernieuwen, zoals elders op deze pagina wordt verteld. ■

Meer informatie over STORL vindt u op www.storl.nl.

Toegelaten middelen zijn nodig voor huis en tuin

In 2013 voorlichtingscampagne voor juist gebruik

Naast professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is er ook particulier gebruik voor huis en tuin. Uit onderzoek blijkt dat de meeste particuliere gebruikers het gebruiksvorschrift zorgvuldig lezen en opvolgen. Om dit nog verder te bevorderen start Tuinbranche Nederland (branchevereniging voor de tuinretail) een voorlichtingscampagne.

Vorig jaar nam de beleidsmatige belangstelling voor particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toe. Onder meer door dat Tweede Kamer lid Rik Grashoff van GroenLinks een motie indiende voor een verbod op het gebruik van glyfosaathoudende herbiciden voor niet-commercieel gebruik. Al langer hadden leveranciers, verbonden aan Tuinbranche Nederland, het plan om een voorlichtingscampagne voor particuliere gebruikers rond veilig en verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te gaan opzetten. In Tuinbranche Nederland zijn leveranciers (waaronder de industrie) en retail verenigd. Door de recente beleidsmatige aandacht voor het particulier gebruik werd het plan van Tuinbranche Nederland snel concreet. In het voorjaar van 2013 gaat een grootscheepse campagne van start. Meer hierover leest u in het kader over deze campagne.

Hoe zit het nu eigenlijk precies met het particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland? We praten hierover met Cees Popkema en Pieter van der Linden. Cees Popkema is Product Manager bij Nefyto-deelnemer DCM, die voor de particuliere markt het merk Luxan voert. Pieter van der Linden is Country Group Head Benelux voor Environmental Science bij Nefyto-deelnemer Bayer CropScience.

Niet-toegelaten huismiddeltjes

De meest gebruikte middelen in de particuliere markt zijn herbiciden, gevolgd door insecticiden. "Een belangrijke groep binnen de herbiciden zijn de glyfosaat-houdende middelen", vertelt Cees Popkema. "Ondanks dat deze middelen voldoen

aan de toelatingseisen liggen ze door de motie Grashoff toch onder vuur. Stel dat er door deze motie toch een verbod komt op particulier gebruik van deze middelen, dan is het risico groot dat mensen grijpen naar alternatieven die nooit een toelating zouden krijgen of dat ze via internet illegaal hun middelen bestellen. De risico's voor toepasser en

milieu worden dan groter en minder goed controleerbaar."

Hoe groot is de particuliere markt? "De laatste jaren worden zo'n 1,7 miljoen verpakkingen per jaar aan particulieren verkocht", weet Pieter van der Linden. "Dit betekent dat er per huishouden één keer in de vier jaar een gewasbeschermingsmiddel wordt gekocht."

Cees Popkema, DCM: "Particuliere gebruikers zijn voorzichtig met deze middelen. Dat blijkt ook uit vragen die we krijgen van particulieren."

Pieter van der Linden, Bayer CropScience: "Vanuit de praktijk weten we dat particulieren alleen een middel kopen als ze een probleem willen oplossen."

Als middelen die nu toegelaten zijn, zouden worden verboden voor particulieren, ontstaat een zwart circuit met oncontroleerbare risico's.

Mensen gaan toch op zoek: op internet, over de grens

Naar aanleiding van de beleidsmatige belangstelling voor particulier gebruik heeft Nefyto aan de overheid enkele verbetervoorstellen gedaan. Dat betreft onder meer: het verkleinen van de verpakkingsgrootte, het verduidelijken van etiketteksten en het (verder) stimuleren van zogeheten Ready-to-use-verpakkingen. "Een Ready-to-use-verpakking verkleint weliswaar de kans op overdosering, maar daardoor neemt weer wel het aantal verpakkingen toe, en daarmee de milieubelasting", schetst Cees Popkema.

Nodig of niet?

Hebben particulieren eigenlijk wel gewasbeschermingsmiddelen nodig? Pieter van der Linden heeft de stellige overtuiging dat dit wel zo is. "Als middelen die nu toegelaten zijn, zouden worden verboden voor particulieren, krijg je een zwart circuit met oncontroleerbare risico's. Want mensen gaan toch op zoek: op internet, over de grens. Met als groot schrikbeeld het overgieten van mogelijk gevaarlijke producten en eigen preparaten in drankflessen en de ongevallen die daar uit kunnen voortvloeien. Geef de particulier daarom de vrijheid om te kie-

zen of hij een probleem handmatig wil oplossen of met een op risico's beoordeeld gewasbeschermingsmiddel. Vanuit de praktijk weten we dat particulieren alleen een middel kopen als ze een probleem willen oplossen."

Cees Popkema sluit zich daarbij aan: "We weten dat particuliere gebruikers over het algemeen voorzichtig zijn met deze middelen. Dat blijkt ook uit vragen die we krijgen van particulieren over onze middelen." ■

In het kort

- De beleidsmatige belangstelling voor particulier gebruik is het afgelopen jaar aanzienlijk toegenomen.
- Uit onderzoek blijkt dat bijna alle particuliere gebruikers het gebruiksvorschrift goed lezen en opvolgen.
- Tuinbranche Nederland start in 2013 een campagne om zorgvuldig gebruik door particulieren verder te bevorderen.
- Ook verkleining van de maximale verpakkingsgrootte, vereenvoudigde zinnen in het gebruiksvorschrift en het stimuleren van Ready-to-use-verpakkingen dragen bij. Hiervoor zijn voorstellen gedaan aan het ministerie van EL&I.
- De meest gebruikte middelen door particulieren zijn herbiciden, gevolgd door insecticiden.
- Zonder toegelaten gewasbeschermingsmiddelen ontstaat een illegaal circuit met grote risico's voor mens en milieu.

Campagne van Tuinbranche Nederland

In het voorjaar van 2013 start Tuinbranche Nederland een grootscheepse campagne om particulieren bewust te maken van veilig en verantwoord gebruik van bestrijdingsmiddelen. Nauw betrokken bij deze campagne is Rard Metz, werkzaam als projectmanager bij Tuinbranche Nederland. In Tuinbranche Nederland zijn zowel leveranciers (waaronder producenten) als de retail verenigd.

"Er waren al langer plannen voor deze campagne", vertelt Rard Metz. "Uit een onderzoek (EU Barometer 'Consumer understanding of labels and the safe use of chemicals', mei 2011) was gebleken dat 80 procent van de particuliere

gebruikers aangeeft het etiket meestal of altijd te lezen. Daarvan geeft 85 procent aan het etiket ook daadwerkelijk op te volgen. Dat is mooi, maar we willen dat die overige gebruikers dat ook gaan doen. Dus correct toepassen, met de juiste concentratie en zich houden aan de restricties. Vandaar het idee voor deze campagne, waarbij de motie Grashoff zeker als katalysator heeft gewerkt."

Titel van de campagne is 'Bestrijding volgens het boekje!'. Rard Metz licht toe: "De campagne is opgezet in nauw overleg met de retail, die er enthousiast over is. Onderdeel van de campagne is een boekje over veilig en verantwoord gebruik van de middelen. Dit gratis boekje komt duidelijk

herkenbaar in de winkel te staan. De campagne wordt visueel ondersteund met aantrekkelijk ontworpen schappen, die de aandacht trekken en waarmee de retailer zich kan profileren."

Naast het boekje is opleiding van management en winkelpersoneel een belangrijk onderdeel van de campagne. "We hebben een opleiding opgezet, met als doel de particuliere gebruikers nog beter te kunnen voorlichten over onder meer onkruidbestrijding", aldus Rard Metz. "De opleiding gaat dit najaar van start. Het is goed om de particuliere gebruiker ervan bewust te maken dat deze middelen veilig zijn voor mens, dier en milieu, mits ze worden toegepast volgens het voorschrift."

COLOFON

NEFYTO BULLETIN 2 | JUNI 2012 | JAARGANG 18 Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), belangenorganisatie voor de Nederlandse agrochemische industrie. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE Nefyto, Hogeweg 16 | Postbus 80523, 2508 GM Den Haag | t (070) 750 31 00 | f (070) 354 46 31 | nefyto@nefyto.nl | www.nefyto.nl TEKST EN REALISATIE FredMeijer.nl Communicatie, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT Cyril Strijdink Ontwerpburo, Gaanderen FOTOGRAFIE Fred Meijer, Jo Ottenheim DRUK JP Offset, Duiven

VERSPREIDING Controlled circulation / ISSN 1382-3833